

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.328/2021/4.

A felperes: felperes, felperes címe.

A felperes képviselője: Németh és Palatics Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe.

Az alperes: alperes, alperes címe.

Az alperes képviselője: Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 18.P.23.260/2020/9.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon, határidőben és számlára az államnak 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A fellebbezés elbírálásának szempontjából releváns tényállás szerint az települési önkormányzat 2020 szeptemberében megkereste a felperest azzal a céllal, hogy szakmai támogatást nyújtson egy olyan komplex program kidolgozásában, amely a gyermekekkel szembeni bántalmazás megelőzését és hatékony kezelését szolgálja. Ennek közvetlen előzménye egy szexuális visszaélés bűncselekmény volt, amiben a kerület egyik óvodájába járó gyermekek is érintettek voltak. A konkrét eset kapcsán az önkormányzat belső vizsgálatot folytatott, és annak eredményeit látva döntött úgy, hogy a 2020-ban már elindult többlet gyermekvédelmi intézkedéseken kívül külső szakmai segítséget is bevon. Az egyeztetések nyomán szakmai együttműködési program jött létre a felperes és az önkormányzat között.

[2] Az alperes által szerkesztett és a cégl Zrt. által kiadott portál1 internetes sajtótermékben 2020. október 7. napján „cikk címel” címmel jelent meg egy írás, amely a napilapben megjelent cikk alapján azt közölte „A párt1 alpolgármester a nyíltan csoport1-szemléletű felperes segítségével valósítja meg az településli gyermekvédelmi programot. Gyermekvédelmi tevékenységbe bújatták el az csoport1-propagandát településen1...a melegpropagandát is folytató felperessel közösen valósítja meg az településli gyermekvédelmi programot.” Idézték az önkormányzat honlapján megjelent tájékoztatót. A wwportál2 oldalon megjelentek alapján felhívták a figyelmet arra, hogy a felperes üzemelteti a wwportál3 oldalt, ahol a szülőket és a gyerekeket arról tájékoztatják, hogy a nemi identitásuk nem függ biológiai nemüktől, a nemváltoztatásról, az azonos nemű párok közötti szexuális életéről beszélnek. A felperes egyházi körökben is terjeszkedni próbál, de a iskola Gimnázium megszakította velük a kapcsolatot, miután „számos helyről kritika érte a bencéseket amiatt, hogy éppen a személy4, az erősen liberális lap, a portál4 szerzője által alapított szervezettel működnek együtt”.

[3] A felperes 2020. október 26-án helyreigazítási kérelemmel fordult az alpereshez, amely nem vezetett eredményre, ezért a bíróságra 2020. november 16-án előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest helyreigazításra a következő tartalommal: „A portál1 oldalon 2020. október 7-én megjelent „cikk címel” című cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy a felperes által gyermekvédelmi tevékenységbe bújatták az csoport1- propagandát településen1. Valótlanul híreszteltük, hogy a felperes által üzemeltetett a wwportál3 oldal többek között arra tanítja a gyerekeket és a szülőket, hogy a nemi identitásunk a legkevésbé sem a biológiai nemünkkel áll összefüggésben. A valóság ezzel szemben az, hogy egy gyermekvédelmi szakmai program indul településen1, ami a teljes gyermekvédelmi rendszert érinti. Az érintett szakmai szervezet, a felperes nem folytat csoport1 propagandát, hanem segítő és támogató szolgáltatást nyújt a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak, elsősorban gyermekbántalmazás kérdéseiben.”

A per során keresetét csak az elsőként sérelmezett közlés és a valóság közzététele tekintetében tartotta fenn. Arra hivatkozott, hogy a gyermekvédelmi programnak semmilyen köze nincs az csoport1 témához. A felperes működése a gyermekek elleni bántalmazás megakadályozására, a gyermekek jogainak védelmére és a gyermekek egészséges szexuális edukációjára irányul minden gyermekre kiterjedően. A cikk tárgyát képező, a felperes és az településli önkormányzat közötti együttműködés pedig kifejezetten a gyermekekkel szembeni erőszak megakadályozására irányul. Az együttműködési program egyetlen pontja sem tartalmaz még csak utalást sem csoport1 témára. Az alperes elsődleges védekezésével kapcsolatban hivatkozott arra, hogy sem az Smtv., sem a Pp. nem követeli meg, hogy a helyreigazítást kérő konkrét helyreigazítási közlemény szöveget fogalmazzon meg.

[4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a sajtószerv előtti kötelező előzetes eljárás nem került szabályszerűen lefolytatásra, mert a felperes az Smtv. 12. § (1) bekezdésének megfelelő, a Pp. 495. § (1) bekezdése szerinti helyreigazító közlemény közzétételét nem kérte. Levelében kiemelte ugyan, hogy mely közléseket kifogásolja és azzal szemben mit tart a valóságnak, azonban a levél helyreigazító közleményt nem tartalmaz, így az alperes alappal tagadta meg a helyreigazító közlemény közzétételét. A felperes az előzetesen benyújtott sajtó-helyreigazítási kérelméhez kötve van. Ha abban nem fogalmazott meg helyreigazító közleményt, a keresetében azt már nem teheti meg.

Érdemi álláspontja szerint az alperes azt kívánta közölni, hogy a gyermekvédelmi programban egy olyan alapítvány tevékenykedik, amely által üzemeltetett honlapon megjelenő cikkek csoport1 álláspontot képviselnek. Érvelése szerint az a közlés, amely szerint gyermekvédelmi tevékenységbe bújatták az csoport1 propagandát, egy kellő ténybeli

alappal rendelkező vélemény. Nem vitatta, hogy a felperes gyermekvédelmi tevékenységet végez. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy az csoport1 állásponttal kapcsolatos megnyilvánulásai egyoldalúan az csoport1 álláspontot támogató módon jelennek meg. Az alperesnek joga van arra, hogy kritikát fogalmazzon meg a fenti tartalmakkal kapcsolatban, és a társadalom figyelmét felhívja erre a jelenségre.

[5] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 5 napon belül az általa szerkesztett portál1 internetes sajtótermékben 24 órán keresztül önálló hírként a főoldalon megjelenített „Helyreigazítás a « cikk címe1 » című cikk miatt” címről elérhetően, továbbá mindaddig, míg a cikk is elérhető, de legalább 30 napra a 2020. október 7. napján megjelent „cikk címe1” című cikk címe alatt, a szöveg felett tegye közzé a következő közleményt:

„Helyreigazítás:

A 2020. október 7. napján megjelent „cikk címe1” című cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy azáltal, hogy az település1i Önkormányzat a felperessel közösen valósítja meg az település1i gyermekvédelmi programot, gyermekvédelmi programba bújatták az csoport1-propagandát településen1.”

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte a cég1 Zrt.-t, hogy fizessen meg az állam javára az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon és számlára 18.000 forint feljegyzett kereseti illetéket. Megállapította, hogy a további feljegyzett kereseti illeték a Magyar Állam terhéen marad.

[6] Ismertette a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) és (2) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495. § (1) és (2) bekezdését, a 496. § (1) bekezdését. Megállapította, hogy a felperes a helyreigazítási kérelmet, majd a keresetlevelet a jogszabályi határidőben terjesztette elő. Az alperes elsődleges védekezésével nem értett egyet, mert a felperes kérelme a jogszabály szerinti kötelező elemeket tartalmazta.

[7] Érdemi döntése során az Alaptörvény IX. cikkében, az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozatában, valamint a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a sajtó-helyreigazítási perekre irányadó 12. számú állásfoglalásában foglaltakra figyelemmel elsősorban azt vizsgálta a sérelmezett közlés tényállítás vagy véleménynyilvánítás-e. Azt rögzítette, hogy önmagában az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 8.) AB határozatában és eseti döntésben is kifejtettekkel tekintettel a bizonyíthatósági teszt eredményeként dönthető el, hogy a sérelmezett közlés véleménynyilvánítás, ami önmagában nem mentesíti az alperest a helyreigazítási kötelezettség alól. Ha a véleménynek semmiféle ténybeli alapja nincs, a sajtó helyreigazításra kötelezhető. A perbeli írást a PK 12. számú állásfoglalásban kifejtett szempontok szerint értelmezve a cikk nem csak azt tartalmazza, hogy a felperes csoport1 propagandát folytat, hanem azt is, hogy mindezt az önkormányzat által indított gyermekvédelmi programba elbújtatva is teszi. Arra vonatkozóan azonban, hogy ez milyen formában jelenik meg, információt nem közöl. Nem tett arra vonatkozóan tényelődást, hogy az önkormányzat gyermekvédelmi programjában a felperes által képviselt szemléletmód, a portál5 oldalon közzétett tartalmak megjelenének, bizonyítást sem ajánlott fel e körben. Minderre tekintettel az alperesi következtetés nem tekinthető kellő ténybeli alappal rendelkezőnek, ezért az alperest helyreigazításra kötelezte.

[8] A valóság közlése iránti kereseti kérelmet elutasította, mert egyrészt az a közzétenni rendelt közleményben szereplő tényállítások valótlanágából okszerűen következik, másrészt azok valóságát a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem bizonyította.

[9] A perköltség viseléséről a Pp. 83. § (2) bekezdésében foglaltak alapján döntött figyelemmel arra, hogy a felek pernyertességének, pervesztességének arányát egyenlőnek tekintette.

[10] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetet utasítsa el, a felperest kötelezze a perköltség megfizetésére.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a megállapításra, miszerint megalapozott az a következtetés, hogy felperes csoportl propagandát folytat. Az, hogy mindezt „bújtatva” teszi olyan értékítélet, amely sajtó-helyreigazítás alapját nem képezheti. Annak alapját az elsőfokú eljárásban csatolt és hivatkozott internetes tartalmak alátámasztják. Az csoportl támogatása, illetve ellenzése egy kiemelt, a széles nyilvánosságot érdeklő közéleti téma, amelyben szinte minden félnek határozott álláspontja van. A cikk szerzője ebben a témában rendszeresen kifejti álláspontját, cikkei minden esetben valós tényeken, adatokon alapulnak és abból vonja le következtetéseit. A perbeli cikkben is ezt tette jogszerűen és alapjogi védelemre méltó módon. A szólásszabadság védelme alá tartozik a kritika túlzó, meghökkentő megfogalmazása akkor is, ha a túlzás esetleg ténybeli kérdést is érint. Alaptalanul jutott az elsőfokú bíróság arra a megállapításra, hogy a cikk arra nézve, hogy az önkormányzat gyermekvédelmi programjában a felperes milyen részt vállalt, semmilyen információt nem közöl. A cikk részletesen tartalmazza azt, hogy felperes az településli program megalkotója és külső szakértője. A www.oldal oldala felperes munkatársai segítségével jött létre, és az önkormányzat a gyermekvédelmi programot a felperessel közösen valósítja meg. Alperes álláspontja szerint egyértelmű, észszerű, logikus következtetés az, hogy egy olyan szervezet, amely a saját honlapján csoportl propagandát folytat a gyermekeknek és szüleiknek szóló tartalmaiban, az ezen elkötelezett tevékenységét az általa létrehozott új önkormányzati weboldalon és programban is folytatni fogja.

[11] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A másodfokú eljárásban a csatolt megbízási szerződés alapján 20.000 forint perköltségre tartott igényt. Az elsőfokú eljárásban előadott érvelését fenntartotta. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel arra hivatkozott, hogy véleménynyilvánítás csak akkor nem képezheti sajtó-helyreigazítás tárgyát, ha az okszerű, azaz megfelelő ténybeli alapokon nyugszik. A perbeli esetben – noha az objektíven bizonyítható lett volna – az alperes által nem került alátámasztásra, hogy kifejezetten az általa hivatkozott településli gyermekvédelmi programban szerepelne bármilyen, csoportl-t érintő propaganda. Ennek hiányában pedig az alperesi közlés akkor sem élvezhet jogi védelmet, ha és amennyiben egyébként az alperes jogszerűen fogalmazhat meg olyan véleményt, hogy a felperesi alapítvány csoportl tevékenységet propagál. Az alperes ezáltal nem a szólásszabadság körébe tartozó kritikát fogalmazott meg, hanem valótlan tény állított.

[12] A fellebbezés alaptalan.

[13] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, kifejtett indokait csak részben osztja.

[14] Az elsőfokú bíróság a leszállított kereset és az alperes védekezése alapján – figyelemmel az Smtv. 12. § (1) bekezdésére és a sajtó-helyreigazítási perekben irányadó PK állásfoglalásokra – helytállóan vizsgálta elsősorban azt, hogy a sérelmezett közlés tényállítás vagy véleménynyilvánítás. Az a felek között nem volt vitatott, hogy a perbeli írás olyan közérdeklődésre számot tartó ügyben jelent meg, amelynek során a véleménynyilvánítás szabadsága magas fokának kell érvényesülnie.

[15] Az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) – jelenleg is irányadó – AB határozatban arra az álláspontra jutott, hogy az Alkotmány a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. Ez a szabadság magába foglalja mindenféle közlés szabadságát függetlenül a közlés módjától és értékétől, többnyire valóságtartalmától is. A véleménynyilvánítás szabadsága határainak megvonásakor indokolt különbséget tenni értékítélet és tényközlés tekintetében. A közügyek vitatása során megfogalmazódó értékítéletek fokozott védelmet élveznek, azonban ebben az esetben sem vonatkozhat a tények meghamisítására. A 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban egyedi ügy felülvizsgálata során állította fel a közügyek vitatását érintő tényállítások és értékítéletek megkülönböztetéséhez szükséges mércét. Utalt az EJEB gyakorlatára, amely figyelembe veszi a megjelenés körülményeit, a közlés tartalmát, kontextusát is annak megállapítása során, hogy a közlés a közügyek vitatását érinti-e. Arra az általános felfogásra, hogy általában amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben igazolható, ellenőrizhető ebben az esetben tényállításról van szó, míg az értékítéletek közös sajátossága, hogy az igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható (bizonyíthatósági teszt). A 13/2014 (IV.18.) AB határozat [41] bekezdése szerint a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valóban bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el.

[16] A perbeli írás aktualitását az településli önkormányzat gyermekvédelmi programjának nyilvánosságra hozatala adta, amelyben a felperes részvételét tartotta az alperes közérdeklődésre figyelemre méltónak. A cikk egyértelműen közügyet érint, a gyermekvédelmi tevékenységhez kiemelt társadalmi érdek fűződik, az úgynevezett „szexuális edukáció elősegítése” témában pedig világméretű közéleti vita van folyamatban. A felperest a tevékenysége ebben a közügyben érintetté teszi, ebben a témában kifejtett állítások fokozott védelemben részesülnek.

[17] A címben és a cikkben a szerző azt hangsúlyozta, hogy a felperes kifejezetten ennek során leplezetten csoportl tevékenységet, propagandát folytat. Önmagában a „bújtatta” kifejezés használata a bizonyíthatóságot nem teszi lehetetlenné. Az alperes számára ismert volt a program, arra cikkében is hivatkozik, ennek ellenére sem tudott ilyenre rámutatni, noha ezen közlés bizonyítása semmiféle nehézségbe sem ütközött volna, holott a cikk lényegi mondanivalója egyértelműen az, hogy a felperes településenl gyermekvédelmi tevékenység keretében az csoportl életformát is népszerűsíti. Az alperes nem feltételezésként fogalmazta meg közlését, a cikkben nem annak a félelmének adott hangot, hogy a felperesi szervezet tevékenysége nyomán egyfajta szellemiség kerülhet az óvodákba, hanem ennek konkrét megvalósulását állította. Ebből azonban az következik, hogy a sérelmezett közlés tényállítás, amelynek valótlanlása esetén az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján helyreigazítás kérhető. Nem vitás, hogy az alperes kifejtheti kritikáját a felperes tevékenységével összefüggésben, valótlan tény közlésére azonban a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki abban az esetben, amennyiben a cikk szerzőjének valamennyi, a közlés megtételéhez szükséges információ a rendelkezésére állt. Az alperes azonban önállóan tényfeltáró tevékenységet nem végzett, más sajtószerzven megjelenteket ismételt meg. Sem a felperest, sem az önkormányzatot nem kereste meg, a közöltekkel kapcsolatos álláspontjukat nem tárta fel.

[18] Az alperes védekezése kizárólag arra szorítkozott, hogy a felperesi alapítvány tevékenysége, céljai az csoportl közösség, az általuk vallott értékrendszer elismertetését, megismertetését szolgálják, azaz csoportl propagandát folytatnak. A felperes a keresetben azonban nem ezen kijelentés helyreigazítását kérte. Az alperesnek – figyelemmel a PK 14. számú állásfoglalásban kifejtettekre – azt kellett volna alátámasztania, hogy az településli önkormányzat programjában leplezett formában – bujtatottan – megjelennek olyan elemek,

amelyek a közfelfogás szerint csoportl értékrendszerhez kapcsolhatók, ilyen jellegű bizonyítást azonban nem ajánlott fel.

[19] Az alperes további érvelése szerint a következtetése logikus volt, ennek azonban már azért nem volt jelentősége az ügy megítélése szempontjából, mert a keresettel érintett közlés az ítéltábla álláspontja szerint tényállítás.

[20] Mindezekre tekintettel az alperes a társadalmi érdeklődés középpontjában álló, közérdekű témában olyan valótlan tényt híresztelt, amelynek megalapozottságával kapcsolatban a minimális gondosságot sem tanúsította, ahhoz pedig nem fűződik közérdek, hogy a közbeszédet valótlan tények tematizálják. Ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül kötelezte az alperest helyreigazításra, a cég1 Zrt.-t pedig a perköltség viselésére. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[21] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 364. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és a Pp. 499. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesért felelősséget viselő jogi személy a felperesnek az ügyvédi munkadíjat és a Magyar Állam javára a le nem rótt fellebbezési illetéket megfizetni.

Az ügyvédi munkadíj összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[22] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdése, a Pp. 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján döntött.

Budapest, 2021. július 8.

Végzné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Kovács Helga s.k.
bíró